

Iepirkumi – ceļā uz sakārtošanos

Publiskais sektors uzkopšanas pakalpojumu iepirkumos palēnām sāk izmantot šogad ieviesto paraugnolikumu – nozare cer to no ieteikuma pārvērst par normu

Šodien noslēdzas pretendentu piedāvājumu iesniegšana valsts SIA *Šampētera nams* (Labklājības ministrijas uzņēmums nekustamā īpašuma apsaimniekošanai) izsludinātajā konkursā par telpu un teritoriju uzkopšanu deviņos īpašumos – piecos Rīgā un pa vienam Siguldā, Liepājā, Aizputē un Priekulē, izriet no konkursa nolikuma. Paredzēts, ka līgums ar saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma iesniedzēju vai iesniedzējiem (konkurss sadalīts vairākās daļās) tiks slēgts uz gadu, maksimālā iespējamā līgumcena – teju 134 tūkst. eiro.

Nozare *Šampētera namu* min kā pozitīvu piemēru šogad izsludinātā uzkopšanas pakalpojumu iepirkumu paraugnolikuma izmantošanā, ko Latvijas Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociācija (LPUAA) izstrādāja sadarbībā ar Iepirkumu uzraudzības biroja (IUB), Valsts ieņēmumu dienesta (VID), Finanšu ministrijas un ārvalstu ekspertiem.

Dzīvību vai nāvi?

Paraugnolikums izstrādāts abu pušu – gan pasūtītāja, gan darbu veicēja – interesēs. Protī, tajā minēti dažādi nosacījumi, kam jāpasargā pasūtītāji no negodprātīgiem tirgus dalībniekiem, kuri iesniedz piedāvājumus ar pārāk zemu cenu, bet nespēj pienācīgi veikt darbus. Tā kā zemā cena nereti sakņojas nodokļu nemaksāšanā, paraugnolikuma prasības, piemēram, par to, ka pretendenta samaksātais iedzīvotāja ienākuma nodoklis un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas uz vienu apgrozījuma eiro pēdējā finanšu gadā nevar būt zemāks par 0,12 eiro, izdevīgākās pozīcijās nostāda legāli strādājošos uzkopšanas nozares uzņēmumus.

Uzkopšanas nozarē līdz 80% izmaksu veido personāla atalgojums un ar to saistītie nodokļi, DB atgādina LPUAA izpildītājs Jānis Ozoliņš. Līdz ar to jau gadiem nodokļu no-

UZKOPŠANAS BUSINESS					
Aktīvākie uzkopšanas un apsaimniekošanas uzņēmumi					
Uzņēmums	Darbības veids	Maksājumi valsts budžetā (tūkst. eiro)	T.sk. IIN (tūkst. eiro)	T.sk. Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (tūkst. eiro)	Vidējais darbinieku skaits, t.sk. pašnodarbinātie
Clean R	cits*	4392.6	844.6	1670.4	1090
Cleanhouse	uzkopšana, apsaimniekošana	1652.0	369.9	723.6	684
SOL Latvia	uzkopšana, apsaimniekošana	1386.7	287.1	567.5	580
Impel Serviks	uzkopšana, apsaimniekošana	1053.3	236.8	479.1	621
RBSSKALS Serviss	uzkopšana, apsaimniekošana	885.4	198.6	374.3	255
Cander Serviss	uzkopšana, apsaimniekošana	709.5	127.8	247.7	94
P.Dussmann	uzkopšana	700.6	113.4	234.4	252
Hausmaster	cits**	676.7	171.0	257.5	154
Hagberg	uzkopšana	380.6	88.2	182.2	121
Tehhe	uzkopšana, apsaimniekošana	367.6	70.8	127.8	95
Info Serviss	uzkopšana, apsaimniekošana	319.9	67.8	139.3	144
Alviri	uzkopšana	203.1	43.8	81.0	71
Jumis HB	uzkopšana, apsaimniekošana***	175.3	30.0	73.1	95
Tīrības centrs	uzkopšana	167.5	1.7	5.6	13
BPS	uzkopšana	129.3	32.5	60.4	68
Ritms L	uzkopšana	123.9	26.5	50.1	14
Līr Latvia	uzkopšana	94.9	24.5	31.9	87
BCS	uzkopšana	76.7	14.4	26.8	33
Max Shine	uzkopšana	71.2	5.0	14.2	28
Astra Group	uzkopšana	68.0	8.0	9.7	7
Baltcleaner	uzkopšana	59.5	6.0	13.7	9
Ricordi	uzkopšana	52.8	12.6	23.0	27
Sea Services	uzkopšana	38.7	4.7	11.1	30
Green Lemon	uzkopšana	31.5	8.0	13.8	31
EI Services	uzkopšana	16.4	4.9	8.4	17
Polleo Global	uzkopšana	5.2	1.7	2.7	10
MA Serviss	uzkopšana	2.1	0.5	1.0	2
Salacgrīva Shipping agency	uzkopšana	0.1	0.6	1.4	2

*27% apgrozījuma (2013. g.) uzkopšanas nozarē; pamatdarbība – atkritumu bizness

**daudzdzīvokļu māju apsaimniekotājs

***uzņēmums nodarbojas arī ar inženier tehnisko sistēmu montāžu

AVOTS: LPUAA, VID

maksa ir nozares aktuālākais jautājums, kura atrisināšana ir, kā saka izpildītājs, «dzīvības vai nāves jautājums». Taču to ir grūti paveikt bez pasūtītāju atbalsta, kurš joprojām primāri skatās uz pretendentu piedāvāto cenu. Gadās, ka pat kompānijas, kas sevi pozicionē kā ilgtspējīgas un sociāli atbildīgas, iepirkumos izvēlas lētāko, nevis saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu. «Līdz šim 90% konkursu izvēles kritērijs bija zemākā cena,» saka J. Ozoliņš. Paraugnolikumam tas būtu jāmaina, jo tajā tiek piedāvāti saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritēriji.

” Pasūtītāji joprojām primāri skatās uz piedāvāto cenu. Pat kompānijas, kas sevi pozicionē kā ilgtspējīgas, iepirkumos izvēlas lētāko, nevis saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu.

Jānis Ozoliņš, Latvijas Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociācijas izpildītājs.

Grūtības precīzi definēt šos vērtēšanas kritērijus ir viens no iemesliem, kas kavē saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma plašu izmantošanu Latvijā, DB iepriekš atzīnīši dažādu nozaru uzņēmumi. Uz to norādījuši arī IUB vadītāja Dace Gaiļe, kura uzkopšanas nozares uzņēmumus slavē par aktīvu iesaistīšanos iepirkumu problēmu risināšanā.

Cenas jautājums

Pētot šobrīd izsludinātos konkursus, DB secina, ka daudzi pasūtītāji joprojām dod priekšroku zemākajai cenai, piemēram, Rīgas Stradiņa universitāte. Tās teju kā izsludinātais konkurss, kura prognozētā līgumcena sasniedz 1,5 milj. eiro, varētu kļūt par šā gada lielāko vai vienu no lielākajiem iepirkumiem nozarē. Universitāte meklē telpu un teritoriju uzkopšanas pakalpojumu sniedzēju uz trim gadiem, izriet no iepirkuma sludinājuma. Iepriekš periods bija īsāks – divi gadi –, izriet no IUB informācijas. 2013. gada konkursā uzvarēja SIA *Cleanhouse*, kuras piedāvātā līgumcena bija ap 683 tūkst. eiro (bez PVN).

Pēc zemākās cenas principa uzvarētāju plāno izvēlēties arī VSIA *Tiesu namu aģentūra*, kas raugās pēc palīga ārējo teritoriju uzkopšanā administratīvajās ēkās Rīgā diviem gadiem. Tādu taktiku izvēlējusies arī Rīgas domei piederošā a/s *Rīgas Centrālīrģus*. Tās konkursā par paviljonu koplietošanas telpu uzkopšanu pretendenti piedāvājumu iesniegšana jau beigusies, paredzētā līgumcena ir 105 tūkst. eiro (bez PVN). Līgumu ar uzvarētāju paredzēts slēgt uz laiku līdz nākamā gada beigām, izriet no IUB mājaslapā pieejamās informācijas. Konkurss par Centrālīrģus un Vidzemes tirgus teritoriju un telpu uzkopšanu uzvarējis SIA *Tehhe* gada sākumā izvēlēta pēc saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma, liecina IUB informācija. Konkurss piedāvātā līgumcena ir 170 tūkst. eiro (bez PVN).

To, ka zemākā cena darbojas, apliecina arī šogad jau noslēgušies konkursi, piemēram, par Latvijas Universitātes telpu un grāmatu krātuvi uzkopšanu un informācijas resursu atpūteļošanu. Tajā uzvarēja SIA *Max Shine* un SIA *Clean R*, apņēmoties darbus veikt

Uzkopšanas nozarē līdz 80% izmaksu veido personāla atalgojums un ar to saistītie nodokļi.

par vairāk nekā 151 tūkst. eiro (bez PVN). Arī Latvijas Bankas konkursā par centrālās ēkas un tai pretīm esošā nama telpu un teritorijas uzkopšanu, tostarp jumtu tīrīšanu un sniega izvešanu, kurā uzvarēja SIA *Cleanhouse*, izvēle krita uz zemāko cenu. Kompānija piedāvāja darbus no šā gada 1. aprīļa līdz 2018. gada 31. martam veikt par vairāk nekā 443 tūkst. eiro. Arī Nodrošinājuma valsts aģentūra turas pie pārbaudītām vērtībām – zemākās cenas. Šopavas noslēdzies konkurss par telpu un teritorijas uzkopšanas darbiem aģentūras nekustamo īpašumu objektos Ludzā un Daugavpilī. Pie iespējas veikt darbus Ludzā tika SIA *Impel Serviks*, piedāvātā līgumcena – 271,3 tūkst. eiro (bez PVN), bet Daugavpilī – SIA *Clean R*, piedāvātā līgumcena teju 381,8 tūkst. eiro (bez PVN).

Valsts zemes dienests, kas meklē biroju telpu un teritorijas uzkopšanas pakalpojumu sniedzēju uz trim gadiem, solās ņemt vērā saimnieciski izdevīgāko principu. Paredzamā līgumcena ir 524 tūkst. eiro (bez PVN), izriet no informā-

cijas IUB mājaslapā. Savukārt Sociālās integrācijas valsts aģentūra to jau gada sākumā izdarījusi – 332,4 tūkst. eiro (bez PVN) vērtā konkursa uzvarētājs izvēlēts, ievērojot saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Konkurss uzvarēja SIA *Info serviss*, uzkopšanas darbi jāveic divus gadus. Jāņem gan vērā, ka paraugnolikums izsludināts vien šā gada sākumā, līdz ar to daudzi uzņēmumi, kas savlaicīgi izstrādājuši konkursa dokumentāciju, jaunos ieteikumus vēl nav paguvuši aprobēt. Objektīvi vērtēt, cik daudz uzņēmumu pieturas pie ieteikumiem, varēs vērtēt pēc kāda laika, J. Ozoliņš cer uz pozitīvām izmaiņām.

Netur līdzī

Šogad izsludinātie lielākie uzkopšanas pakalpojumu iepirkumi pēc prognozējamajam un piedāvātajam līgumcenām netur līdzī pagājušā gada konkursiem. Starp lielākajiem pērnā gada konkursiem jāmin a/s *Latvergo* 5,8 milj. eiro (bez PVN) iepirkumu telpu un teritorijas uzkopšanas un uzturēšanas pakalpojumiem a/s

Latvergo, a/s *Latvijas elektriskie tīkli* un a/s *Sadales tīkls* uz trim gadiem un SIA *Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca* 4,6 milj. eiro (bez PVN) konkurss telpu uzkopšanas pakalpojumu nodrošināšanai. Pirmajā uzvarēja SIA *SOL Latvia* un SIA *Hagberg*, otrajā – SIA *RBSSKALS Serviss*, liecina IUB. *RBSSKALS Serviss* pērn uzvarējis arī valsts a/s *Valsts nekustamie īpašumi* konkursā par telpu uzkopšanu jaunajā VID ēkā trim gadiem. Piedāvātā līgumcena bija 925 tūkst. eiro. Vērienīgs pērn bija arī Nodrošinājuma valsts aģentūras konkurss par uzkopšanu Rīgas reģionā esošajos īpašuma objektos, kurā uzvarēja SIA *Info Serviss*, piedāvājot darbus trīs gadus veikt par teju 1,3 milj. eiro (bez PVN).

Palielināt ietekmi

Slēdzot ilgtermiņa līgumus, ir sarežģīti panākt līgumcenas pārskatīšanu, ja mainās, piemēram, minimālā alga valstī, DB saka J. Ozoliņš. «Divu gadu laikā izmaksas pieaugušas par 25%,» viņš uzsver. Ar paraugnolikumu iecerēts panākt – ja valstī noteiktais minimā-

lās darba samaksas apmērs tiek paaugstināts vairāk par 5%, darbu veicējs ir tiesīgs paaugstināt ikmēneša maksu par sniegtajiem pakalpojumiem proporcionāli darbaspēka izmaksu pieaugumam, kā arī līgumslēdzēji var pārskatīt nolīgētās cenas sakarā ar darba ņēmējiem saistīto nodokļu izmaiņām.

Paraugnolikums publicēts IUB mājaslapā, tomēr tam ir tikai ieteikuma raksturs. Tādēļ kopā ar Finanšu ministriju iecerēts izsūtīt vēstuli visiem publiskā sektora iepircējiem, aicinot izmantot paraugnolikumu un skaidrojot, kādēļ tas ir svarīgi. Arī IUB metodoloģijas nodaļa sekos līdzi, lai lielajos iepirkumos tiktu izmantoti paraugnolikuma ieteikumi, tādējādi veicinot, lai valsts saņem nodokļus, bet pasūtītājs – izpildītu darbu, stāsta J. Ozoliņš. Viņš arī piebilst, ka pasūtītāji reizēm nemaz nesaprot, ko pērk un vai izpildītāis darbs atbilst konkursa nolikumam un līgumā definētajām prasībām. Tādēļ reizi gadā LPUAA plāno apsekot lielos objektus, pārbaudot tajos veikto darbu atbilstību.

Lāsma Vaivare